

MĂNĂTORUL

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Anul IX.— No. 5.

29 Ianuarie 1910.

CUPRINSUL

- N. Dunăreanu. — Mutul (novelă).
G. Rotică. — O, milostiv cuvânt (poezie).
I. Boteni. — Baciul Dionisie (schiță).
I. U. Soricu. — Eu și lumea (după Petöfi).

DĂRI DE SEAMĂ

G. L. — «Autobiografia unui boer moldovean».

MIȘCAREA CULTURALĂ

în țară și în străinătate.

BUCUREȘTI

* REDACȚIA : STR. VÂNTULUI 12. — ADMINISTRAȚIA : STR. TRANSILVANIEI 13.

20 Bani Numărul

AU APĂRUT:

A. STAVRI,

LUMINIȘURI (poem)

CATON THEODORIAN,

CALEA SUFLETULUI, nuvele și sc

HERZ,

NOAPTEA INVIERII, dramă în 3 a

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cu începere dela acest număr **Redacția** vistei „**SEMĂNĂTORUL**“ va fi în **Str. Vântul București.**

.Aci se primesc manuscristele, revistele, zi cărțile, etc. **Redacția nu răspunde corespunc trimeasă în altă parte.**

Tot ce privește Administrația a se adresă în Str. Transilvaniei 13, București.

SEMĂNĂTORUL

REVISTĂ SĂPTĂMÂNALĂ

COLABORATORI: I. Agârbiceanu., I. Adam., N. N. Beldiceanu., I. Borcia., I. Boteni., D. N. Ciotori., Al. Doinaru., N. Dunăreanu., Elena Farago., G. Gane., A. Herz., G. Lazăr., G. M. Murgoci., G. Murnu., D. Nanu., C. Osiceanu., P. Papahagi. Ecaterina Pitiș., St. Pop., A. Popovici-Bănățeanu., Em. Protopopescu., I. Răducanu., Radu Rosetti., G. Rotică. L. Russu., C. Sandu-Aldea., I. Scurtu., I. U. Soricu. Artur Stavri., C. Teodorescu., Caton Theodorian., G. Tutoveanu., ș. a.

În oraș eră cunoscut de toți sub numele de mutul.. Se părea că omul acesta dacă a fost nesocotit de soartă, n'avea și el ca toți ceilalți oameni dreptul la un nume... Cu toate acestea nu eră așa, nume avea pentru că popa îl botezase când eră de două săptămâni și nu se știă dacă copilul are să fie surdo-mut. Oamenii însă nu voiau să știe; de la copiii cei mici, cari îl strigau în răs și până la oamenii cei mari toți îi ziceau: mutule. Dar el nu se supără pe dânșii, neînțelegând rostul acestor cuvinte.

Eră de statură potrivită, spânatic, cu ochii verzi, foarte ager, inteligent, credincios și în stare să rabde dureri pe cari numai un animal le-ar fi suferit. La lucru eră de neîntrecut. Știă să iubească și să urască. Dorinți oare avusese el în viață? Fericirea, suferința, iubirea, farmecul vieții, le cunoștea el? Iată întrebările pe cari mi le puneam, ori de câte ori îl vedeam pe străzile orașelului din port, mergând repede, cu capul în sus, îmbrăcat mai totdeauna sdrențuros, salutând cu un deget dus repede la frunte, cu o clătinare din cap și un țipăt pe cât de voios, pe atât de ascuțit, pe acei cari îi cunoștea.

Dureri avusese! dar de iubit, cine să iubească pe un mut?! Viața, un pustiu prin care el trecea ca printr'o stepă în care marea trimetea din depărtare gemetele ei neîncetate... În lupta groaznică a vieții el nu auzea bârfelile, clevetirile, injuriile, patimile cari clocoteau și poate că eră fericit?... Nu... Dacă nu le auzea, lumea nu se lăsase în pagubă și făcuse ca el s'o simtă întreit și cu atâta mai mult cu cât nu avea darul vorbirii și nu putea să se apere.

Copilăria lui? Și ea fusese destul de tristă. Eră fecior de pescari

cari trăesc jumătate din viața lor pe apă. Căsuța, o colibă mică dărăpănată cu pereți umezi, pe malul unei ape într'un sat dobrogean. Acolo văzuse întâi lumina zilei! Când s'a născut pe lume, tată-său de bucurie a băut trei zile, iar a patra a venit acasă și a luat pe lehoză la joc. Aceasta eră în primăvară; în anul acela apele veniseră mari, se umflaseră, iar valurile băteau în pereții și ușa căsuței, ca și când ar fi voit să intre înlăuntru și să ia pe undele ei, covățica din mijlocul căsuței, unde într'o plapămă roșie, nouță, sta înfășat micuțul. Cu venirea primăverii pescari nu-și vedeau capul de treabă; alergau grăbiți pe ulițele satului, dregeau uneltele, iar femeile lor dădeau zor să isprăvească plășile de ață nouă cari le vor aduce în buzunare parale vechi... Pe uliți treceau din când în când câte o căruță, cu un cal mic ca un măgăruș târâind pe roțile ei, o hudubae de luntre mare cât o căsuță pescărească. Pe malul apelor la câte-o colibă s'aprinde focuri. Fumul smoalei umplea aerul de miros greoi și inecăcios, din tulpinile stuțului vechiu și galben șters, răsăriră primii muguri verzi cea dintâi păsărică, o privighetoare de apă zice într'o salcie un cântec lin, iar de pe malul înalt, care de mult înverzise, săgetă în văzduhul curat, limpede, o ciocârlie și salută cu vers de cristal, venirea primăverii. Seara, orăcăitul broaștelor, cu sunet metalic, umple tăcerea Lumini se vedeau pe maluri și la flacăra lor, chipuri de pescari, obosiți, căutând să se hodinească...

Tot timpul acesta copilul rămânea cu totul uitat în căsuța lui. O babă venia să-l cerceteze din când în când, iar de mâncare îi lăsase un codru de mămăligă, o coadă de pește, cu care el zadarnic se lupta să le ducă la gură ca să le mozolească; copilașul totuși nu boceă!.. Erau presimțiri să vede... că în viață destul are să plângă!..

După ce pescarii isprăviră dresul lotcelor și porniră la închisul gârlei, pentru el începui o viață mai bună... Avea mâncare la vreme, îl schimbau când eră nevoie, îl legănau și-i cântau dulce... Nani nani pușor.

Ce durere! el cântecul nu-l auzia, nu putea să adoarmă în dezmerderea melodiei ce-i șoptia așa de duios mamă-sa, pentru că eră surd. Cu cât creștea, — de mirare — copilașul devenia din ce în ce mai liniștit, mai că nu i s'auzia gura; mamă-sa se bucură că are un copil așa cuminte, pe când vecinele o jinduiau. Trebuie să-l doară prea tare ca el să plângă; plânsul lui eră însă deosebit, niște icniture aspre, scurte și eșite din gât. La vârsta de un an, când fiecare copil poate spune cel dintâiu, cel mai dulce și sfânt cuvânt de pe lume: mamă, el — scoțea un îi ascuțit, strident. Zadarnic mamă-sa se chinuia, îi repetă vorbele și le strigă la ureche, puneă mâna pe el, dânsul stetea nemișcat, căscă gura, holba ochișorii lui verzi, mestecă limba în gură și sfârșia prin a scoate

aceleași sunete cu note diferite. Din pricina asta n'a fost iubit, nu-l mângâiau, iară mă-sa crezându-l prost și greu de cap, îl isbiă cu palma peste obraz și-l trântia într'un colț de ciudă. Iar copilașul plecă capul, se uită dulce, fricos, dădea din mâini, par'că vroia să zică ceva, să plângă. Din căutătura lui jalnică, se vedea lupta ce se dădea în sufletul copilașului acesta!.... El simțea că'n jurul lui se petrec lucruri de care el e vinovat, dar pe care el nu le poate îndrepta și atunci sub durerea suflotească și a loviturii începea să scâncească, limba se luptă greoi în gură, nasul, fața, se zbuciumau într'o mare durere, pe când ochii i se umpleau de lacrimi. În ziua când s'a văzut de-a binele că copilul arc să fie mut, a fost o adevărată nenorocire în casa pescarului.... Acum, tortura eră și mai îngrozitoare pentru mut. Il băteau, îl lăsau nemâncat iar de câte ori se înfuria mă-sa țipă la el: La cimitir, dragul mamei! Așa au trecut cei dintâi ani ai copilăriei lui.

Eră acum de 6 ani, la vârsta când copiii vorbesc bine. El rămăsese cu același ițit ascuțit, supărător. Când îi vorbeai ceva, sta întâiu par'că ascultă, deschidea gura și dacă înțelegea ce-i spui, dădea repede din cap... Când voia să spue ceva și nu-l înțelegeai prin semne, atunci repetă din nou semnele, chinându-se să spue și din gură. Părinții se deprinseseră cu el; mai greu eră pentru lumea cealaltă... de aceia rar dacă îl vedeai în tovărășia altor copii.

Acasă făcea toată treaba; aducea în spate, pește dela malul apei, aprindea focul, iar când tată-său se întorcea dela crișmă beat, îi trăgea ciobotele grele din picioare, încât te mirai cum o mână de băiat poate face atâta treabă. Când căpăta câte un gologan, râdea de fericire. Râsul îi eră un țipăt deosebit de celelalte; avea par'că niște note mai cristaline iar fața, ochii i se îmbrăcau într'un zâmbet dulce, care dădea figurii lui chinute și triste o expresiune de milă. De obicei fugia la ceainicărie sau la crășma satului și cumpăra bomboane... Dacă întâlnea pe câte-un copil, se ducea aproape de el, îl trăgea de mânecă, îi arăta bomboanele, apoi făcând două trei gesturi, pornea în sărituri ca de animal mai departe. Dumineca coborâ la malul ghiolului și privea lung tot ce se petrecea în jurul lui. El știa că peștele se scoate din apă, că plășile sunt pentru prins, că lopețile duc luntrea, dar ce eră apa, ghiolul, nu-și dădea seamă. Când vânturi grele băteau și răscoleau fața lacului și ghiolul clocotea, el vedea numai mișcându-se valurile fără ca să audă fierberea. Vedea adesea cum oastea stufului se înclină muindu-și vârfulurile în apă, cum luntrile cu pânzele umflute joacă pe valuri. Atunci stătea vreme îndelungă, se uită, simțea cum îl taie pela urechi, îl lovește în față, vedea cum acest puternic nevăzut i se pune în față ca un duh rău și par'că ar vrea să-l doboare, dar cine e acesta care le face toate astea nu-și dădea seamă.

De mirare, cum învățase să mâne luntrea; nu-i arătase nimeni și totuși pescarii s'au minunat când l-au văzut într'o zi punându-se la bobăici și urnind cu atâta îndemânare luntrea greoaie care, pe coturile înguste ale ghiolului părea un vaporăș. De unde se învățase oare, se întrebau toți, făcându-i semne. Învățase singur, în zilele de sărbătoare când lotcile erau legate la mal, iar pescarii stăteau la crășmă. I-a fost deajuns ca să vadă o singură dată mânuirea lopeților și a cârmei, ce să știe... Intr'una din zile tată-său l'a trimis la oraș cu pește. Ce impresii i-a făcut lui orașul? Întăiu l-au mirat casele... I se păreau curioase în înfățișarea lor, cu turnuri, balcoane, apoi stradele aliniate, drepte, pe care mișunau oameni grăbiți, trăsură, căruțe. Ușor i-a fost să înțeleagă că străzile sunt pentru căruțe, oameni; iar lumea umblă mai îmbrăcată, au case frumoase, pentru că au bani. Dar de valoarea banilor? Acasă nu văzuse el oare de atâtea ori pe tată-său certându-se cu mă-sa pentru parale?... Nu văzuse că tată-său se bucură când prindea pește mai mult și peștele avea preț?...

A doua oară când a venit la târg, după ce și-a vândut peștele din dorința de a vede, a pornit'o razna și s'a pomenit că-l prinde noaptea pe străzile negre cari se învăluiră în tăcere. Ici colo clipeau pela colțuri felinare murdare și chioare; iar casele, ca niște hudubăi uriașe, aveau înfățișarea tristă, ciudată și apăreau în noapte ca umbre cari se târau și-ii aduceau în suflet fior. La început credeă că va putea ajunge la hanul unde trăsese; dar de mirare că în loc să se apropie de han mergea spre marginea orașului, unde abia ici colo întâlneai câte o ființă omenească. Desnădăjduit, plin de frică, s'a apropiat de primul trecător, de al doilea, dar cine să stea s'asculte pe un mut.... Atunci, într'un târziu s'a pus într'un adăpost gata să se culce; a dat peste el sergentul și l-a dus la poliție.

Aici l'a închis într'o odae umedă, unde mai erau câțiva oameni cari pe el îl înfricoșară. Mai pe urmă un om înalt, bărbos, în uniformă a venit cu o frânghie și a început să lovească în unul dintr'inșii. El a priceput că acela țipă, căci dădea din mâini și se fereă... Mutul a început să tremure crezând că și pe el are să-l bată, omul cel înalt, bărbos nu s'a atins de el, cu toate astea în creerul lui s'a întipărit adânc noaptea de rătăcire și cele întâmplare în casa, unde erau gratii la ferestre, se bătea și stau oameni de pază.

Mai pe urmă a învățat toate cotiturile orașului și nu se mai rătăci.

Acuma venea regulat în târg, vindea peștele, aducea banii acasă și tată-său se bucură. Mutul eră ascultător și nu-și pierdeă vremea ca ceilalți copii de seama lui. Nu-l luaseră la școală, așa că tot timpul eră pentru treabă. Nu știă ce-i frica, iar răbdarea lui numai la animale o

găseai. Alergă pe ghiol chiar când acesta eră înfuriat, într'o luntre mică, cu o singură lopată, de te minunai. Ii aflase coturile și de multe ori la târg se ducea prin baltă, da în Dunăre și se lăsă drept în piața pescăriilor. Seara cădeă sdrobot de oboseală. Acum tată-său nu se mai supără de fecioru-său mut. Așa sunt oamenii săraci,... puțin să le îndulcești viața și uită cele mai mari dureri.

În viața aceasta de tăcere, prin care el treceă, veșnic grăbit, un lucru e de întreat: Înțelegeă mutul, că ceilalți oameni vorbesc?...

Da, el vedeă că ceilalți sunt deosebiți de el, însă nu știa prin ce.

Băgase de seamă că dâșii nu dau din mâini între dâșii, ci își mișcă numai buzele.... cu toate acestea nu știa că acestor oameni Dumnezeu le-a dat darul cel mai frumos, cel mai dulce... al vorbirii!

Cât trăi tată-său el a fost ferit a suferi durerea pricinuită de răutatea omenească. Dar într'o zi sdrahonul acesta a căzut jos din picioare și a murit ars de băutura pe care o turnase în el ca să uite necazurile.

Mutul și biata mă-sa, s'au cutremurat... El a început să plângă, să țipe bătându-se cu pumnii peste cap, să facă mișcări de acelea cari aduc răsul. A văzut atunci că omul nu e făcut să trăiască aici pe veci, ci așa o ființă trecătoare. Aici i s'au încurcat gândurile. Zadarnic căută în fundul creerului să deslege această întrebare, să alle de ce moare omul, aceasta eră greu. După ce au îngropat pe tată-său, mă-sa a vândut letcile, luntrile, ca să-i poarte pomenile, să-i facă slujbele. De mirare, cum femeea aceasta care știa că n'are să aibă ce mânca, vindeă tot ca să dea la popi; iar mutul priveă cu durere, cu sufletul strâns, tot ce se petreceă în jurul lui și de multe ori când mă-sa se mai linișteă, făceă mișcări cu mâna în semn de depărtare; arătă cerul și-i dădeă să. Înțelegeă că acolo s'a dus. La înmormântarea lui tată-său, văzuse popi îmbrăcați în odăjdii, cioclii săpând groapa în care l-au coborît pe tată-său, văzuse mișcându-se limba clopotului, când clisiarhul trăgeă clopotul de frânghie, oamenii plângând și toate acestea în puseră pe gânduri.

Noaptea, în tăcerea colibei, în loc să doarmă, vedeă înaintea ochilor tabloul trist al înmormântării; a doua zi, cu sfortări disperate făcând gesturi din mâini, întrebă pe mă-sa dacă tată-său s'a dus pentru totdeauna sau are să se mai întoarcă. Văzuse el și altădată morți, dar prin faptul că nu-l duruse, nu se întrebese în sinea lui cu atâta stăruință ca acumia, dece omul închide ochii, nu se mai mișcă, îl pun în sicriu și-l îngroapă în pământ.

Câtevă săptămâni au trecut ele cum au trecut, dar după asta, nevoia a început să-și arate colții. De vândut nu mai aveau ce, iar ei stau, stau și se uitau unul la altul; pe urmă mă-sa se duceă la mal

și veniă cu 3—4 pești, se ducea la vecini, veniă cu o strachină de făină de-o mămăligă. O zi, două, trei, mai cere dela unul altul, și le dă: apoi, s'a isprăvit și cu aceasta.

Mutul a înțeles că trebuie să muncească, a făcut semn mă-sei ducând mâna la gură. Intr'o bună zi au pornit în oraș... Unde să se ducă și cine să primească pe un mut în slujbă? Trei zile încheiate au alergat pe străzile orașului de port. A patra zi în sfârșit mă-sa i-a găsit un stăpân; la un vătaf care avea trei căruțe la piață. S'a tocmit cu 150 franci pe an, două părechi ciobote și mâncare; în schimb mutul trebuie să alerge cu căruța la port, să rânească grajdul, să ducă dobitocul la păscut, să facă trebi și pe lângă casă. Stăpânul la care intrase, era un om gras, negru, cu o burtă mare și cu fața sângeroasă; îl chema Teodorescu... fusese pe vremuri militar, făcuse niște matrapazlăcuri, pentru care i s'a cerut demisia ca să rămâe om nepătat. Acum trecea cu burta lui înainte și-așteptă să fie salutat.

Vorbea de cinste de moralitate și spunea că scăderea morală la poporul nostru e lipsa de credință; iar sărăcia din cauza lenei și a beției.

Avea o nevastă lungă și subțire — o prăjină, care pe cap purta o pălărie, Doamne ce pălărie! să clocească două găini și încă să mai rămâie loc. Și unde se mai sulemeneă frățioare cu cremă și vâpsea roșie și neagră, o întreagă drogherie era pe față, în păr pe sprâncenele ei. Când treceau amândoi pe stradă, el ca un boloboc iar dânsa o scrumbie, lumea se dădea la o parte și salută cu respect pe acești oameni onorați — crema orașelului... Drept, că acești oameni nu erau nici mai răi, nici mai proști ca ceilalți... Căruțele i-aduceau venit bunîșor dar nu le era de ajuns; ca să poată trăi mulțumiți, dânsul făcea și puțină politică.

Când cucoana a auzit că bărbatu-său a luat în slujbă pe un mut, cică ar fi spus «sărăcul!» și s'a mirat de bunătatea lui bărbatu-său. Domnul Teodorescu a luat pe mut la grajd, i-a arătat doi cai, i-a făcut semne că trebuie să-i curețe, l'a dus de i-a arătat căruța, apoi l'a făcut să înțeleagă că trebuie să se scoale înainte de răsăritul soarelui și după ce va îngriji de dobitoace să pornească în port. Mutul a priceput tot și cu bucurie dădea din cap la cele ce i se spuneau. În seara ceea a dormit în căruța sub cerul de vară. Fiind obosit de alergătură, în scurtă vreme începă să sforăie sgomotos.

Un felinar împrumutat de la primărie, aruncă lumini slabe, raze moarte în jurul lui, așa că deabia se deslușea din întuneric ușa grajdului, de unde în răstimpuri se auză tropăituri și nechezături de cai, și miros de fân.

Dimineața, când roua proaspătă umezește praful străzilor, când ferestrele se aburesc și negurișe pier, mutul fu în picioare; iar când

soarele răsărea deasupra munților și tivia cu purpură marginile lor, cele patru căruțe eșiau una după alta pe poarta mare ca de cetate, în huruitul roților și se depărtau spre port.

Dunărea era albă, lăptoasă și valuri mici clipiu la coturi, iar la mal apa părea că doarme. Pe șlepuri de fier, corăbii, barcazuri, oame-nii scoteau capetele din căsuțele mici, dispăreau pe schele și se pregăteau pentru munca ce avea să înceapă...

Acum pe punte, în șiruri lungi, se clătina o ceată de oameni goi, murdari, îmbrobodiți cu băsmale pe cap. ducând în spate saci plini cu grâne. Mutul stă în căruță, ridică sacul, îl pune pe umărul muncitorului și'n așteptare, privia la șlepuri cum gurile uriașe înghi-teau atâta pâne...

Soarele colora cu poleială de aur, boabele ce cădeau acolo și pe urmele cărora rămânea un fășait uscat, ca o curgere de apă, sau un freamăt repede pe neașteptate, într'o pădure de plopi.

...După ce deșertă căruța plecă în goana mare a calului, pe străzile pietruite, unde fierbeau alte căruțe la hambare; și acolo acelaș lucru repeta el, luând sacii din spatele hamalului și așezându-i la rând în căruță. Așa îi trecea ziua cu o mică întrerupere la prânz când trebuia să mănânce.

Din ziua aceea începu să i se desfășoare la fel... Rânia grajdul, plecă cu căruța cu gunoaie. țesela caii îi ducea la apă în port. Cei-l'alti ghioceari se uitau cu milă la dânsul, totuși pe el îl lăsa să ducă graul. Mutul însă nu se plângea de nimic.

Când ceil'alți tovarăși plecau la ștețere, el rămânea de rând la grajd; când se duceau acasă, de asemeni; când se întorceau petrecuți și dormeau duși pe stogurile de fân, ca să le iasă mahmureala din cap tot el trebuia să facă treburile în locul lor...

Le vede el toate acestea? Ba bine că nu... dar ce era să facă?

Înțelesese de mult că 'n viață a fost orânduie ca să sufere mai mult ca cealaltă lume și se resemnă. Cu toate acestea, de multe ori seara, în căruță sau pe o claie de fân, cădea pe gânduri și nu gândia la vitregia soartei, nu-și pune întrebări grele în creierul lui, ci se gândia la biata mamă-sa care străină, bolnavă și singură, ajunsese la spital; pe urmă eșise și se 'ntorsese 'napoi acasă.—În vremea aceasta el o văzuse de două ori și atunci în fugă, căci cu multă greutate se învoise stăpânul să'i dea drumul; însă în ziua aceea, inima îi era mai tristă și acum își făcea planul ca să strângă ceva parale și în satul lui să se apuce de pescărie. Atunci va fi cu mă-sa și nu va mai îndura atâta durere și lipsă. Cu venirea toamnei, vâtaful rândui ca ghiocerii să meargă cu caii noaptea la câmp, să-i pască. Cine putea să facă

munca asta și pe cine să trimeată?... Când i s'a dat poruncă, s'a spus ca 'ntotdeauna ; s'a încălecat pe căluțul lui a luat pe ceilalți de căpăstru și a pornit. Noaptea eră răcoroasă, pământul părea că răsuflă abureala însetat de roua ce căzuse; iar în întunericul cenușiu, stelele vărsau pulbere de aur și sclipeau grăbite din înălțime. Mutul se învăluia într'un suman vechiu și se culcă sub trunchiu unui copac, pe când în jurul lui, caii împiedecați pășteau iarba săracă care mai rămăsese în luncile Dobrogei.—Uneori prin frunzișurile săcliilor care pătau zarea cu pete mari de umbră, porniau freamăte line, pe când în depărtare picura lin ca din niște clopote de argint, glasul unei turme ; alteori în liniștea sfântă și măreață a nopții, de cine știe unde pornia un nechezat, care par'că trezia câmpurile adormite, bălțite depărtate, la care răspundeau ceștialalți ridicând capetele și rămânând în așteptare...

Mutul eră rece la toate acestea. Ceea poate îl interesă și-i sguđuia sufletul, eră căderea stelelor. Acest lucru rămâneă tainic și neexplicat pentru el... Erău aceste duhuri releă... povestiri... lucruri sfinte din lumea ceea unde se duceau morții?..

Dimineața, când stelele pierd strălucirea, înainte de a fi răsări steaua ciobanului și a se porni vântul revărsarului, el se întorcea acasă, Pornia cu caii de căpăstru după ce le desfăcuse piedicele și tocmai când curtea stăpânului se puneă în mișcare, intră pe poartă, apoi își inhămă caii și pornia la muncă.

Așă au trecut două luni... Se răcise tare vremea, nopțile erau umezi și vătaful tot îl trimetea la păscut caii. El ascultă, nu se împotrivia în așteptare că strângând parale să se întoarcă în satul lui.

Cu încetul, vremea tătzie a toamnei aduse fulgi de zăpadă, iar portul nu mai lucră. Căruțele duceau lemne, umblau prin piață ; mutul se ducea cu căruța la o lemnărie, sta toată ziua dinaintea movilelor de lemn, în rând cu ceilalți căruțași...

În stradă, ceilalți ghioceri râdeau, se hârjoniau când trecea pe lângă ei câte o servitoare cunoscută, o ciupeau de obraz, fata râdea, iar mutul numai cu zâmbetul luă parte la petrecerea aceasta care i se părea lui nespus de dulce.

N. Dunăreanu

(Sfârșitul în numărul viitor)

O, MILOSTIV CUVÂNT...

*Simțiam adânc în suflet cum sapă o durere
Să-și facă drum să iasă... Ce 'ngustă încăpere
E inima atuncea, când o durere-adâncă
O simți săpând în tine și nu ai spus-o încă !*

*Și m'ai chemat la masă, prietenă hârtie,
Cu zbučiuțele mele, să-ți spun tot chinul ție...
Și fiecare slovă ce-o scriu acum la masă
Tot alt drum îi deschide durerii ca să iasă.*

*E gaț acum scrisoarea, e gata de plecare
Să ducă o durere adâncă pentru care
N'avusem loc în suflet... și, uite ce minune,
Dacăș ceti scrisoarea, n'aș crede ce mi-ar spune.*

*În șirele acele putut-a să încapă
Durerea ce în mine eu o simțiam cum sapă !..
Cuvinte din scrisoare, ce dar avut-ați oare
C'ați liniștit un suflet, — cuvinte îndurătoare !*

*Ce zbučiuțe și chinuri stârnește o durere
Ce nu ai spus-o încă !.. Ce 'ngustă încăpere
E inima atuncia !., O, milostiv cuvânt,
Ce-ar face fără tine un suflet pe pământ ?*

G. Rotică

BACIUL DIONISIE

Era aproape de anul nou și pe muscel oile pășteau în voe, că de mult nu se lăsase iarnă mai ușoară. Ciobanii veniseră iar să erneze la odăi și sărbătoarea se umplea ulița de sărici și de băte cu măciucă. Câini mari, lăptoși, speriau javrele după uliță și copiii se grămădeau spre porți, uitându-se cu frică prin deschizătura ulucilor,

Spre seară băeții se întorceau la târlă și baciul Dionisie îi aștepta cu mămăliga caldă. El nu mai tulea în sat, că nu-i mai ardea de trecere și ciobanii flăcăi îi cumpărau pe rând câte un pachet de tutun:

la trei pachete și o foaie de cinci. Aceasta eră răsplata unchiașului, pentru că sta singur la strungă și mai făcea ochii roată pe la celelalte odăi.

Când se lăsă întunec peste clăile din țarcuri, baciul Dionisie făcea mâna strașină la frunte și se uită înspre sat. Băeții veneau mângâind câinii și cel de rând îi întindea pachetul.

— De la noi puțin de la Dumnezeu mult!

— Bine, bine, răspundea zâmbind baciul, dar plosca aia ați luat-o degeaba; ori s'a isprăvit vinul la han?

După ce gustă din băutură, se așeză pe prag și începea să desfacă tacticos hârtia pachetului. După o pauză adăugă, ca și cum ar fi vorbit singur.

— Găsirăți, barim, vre-o fată mai jucăușe, mă băeți?

— Găs't, pe dracu, baciule! Ochenatele astea se uită mai mult la d'ăia cu vorba din vârful limbii spuneă unul.

Cu toate că baciul Dionisie nu se mai ducea la han, dar sărbătoarea avea și el petrecerea la târlă, că-i veneau în minte întâmplări din tinerețe și băeții ascultau făcându-se roată împrejurul focului. Om de aproape opt-zeci de ani, dar cu o rumeneală în obraz pe care ți-o lasă aplete și viața petrecută în aer liber, stătuse multă vreme pe malurile Dunării, când prin Dobrogea, când prin părțile de dincoace. Știa să istorisească despre Turci, de pădurile de acolo, de Arnăuți, cari călătoreau pe luntre numai noaptea pe lângă țarm.

Moș Dionisie aprindea țigara cu un tăciune, a cărui flacără îi rumeneă fața, se așeză iar pe scăunel, scuișă cu scârbă, dacă tutunul se întâmplă uscat, de-i venea praf în gură și începea să spună deosebind poveștile: cele cari i s'au întâmplat lui, de cele auzite de la alții.

— Mă băeți! după care moșul se întorcea către cel răzemat în bătă, ca un monarh pe sceptrul domniei: Sivule, dă tu plosca mai aproape, mă, și ia vezi afar' ce are berbecelul ăla cu clopotu, de-l tot bate! Băeții moșului, uite eram așa eu cum e Sivu ăsta, dar aveam putere în mâini și nădejde în bătă, de m'aș fi luptat cu ursu. Eram atunci pe Bărăganul, lângă Borcea. Ce erburi, mă tată, în partea locului! Că de când s'a arat pe lângă Baltă, n'am mai putut să mă mai duc p'acolo și d'atunci «iavaș, iavaș» cum spuneau Turcii de cari o să aduc vorba acu, am pierdut eu turma cu toată starea.

La târlă eram eu și cu neica Rujan; voi nu l'ați pomenit, Dumnezeu să'l erte! Acu, îmi spusese el mie: ginerico, așa zicea el la toți flăcăii, viața noastră e în primejdie aici. Eu nu pot să fac nimic cu frigurile astea, cari mă zgâlțâie ziua și noaptea. O să vie niște oameni, se fac că întrebă de prețul oilor... când ți-oi face semn, tu să dai cu sete drept în moalele capului, auzitu-m'ai?

Eu deocamdată am tresărit așa cum te sperii noaptea, când calci p'un gătej și crezi că e șarpe. Da 'mi-eră frică al dracului... u! frică 'mi mai eră, vai maica ta, Doamne! Când mă uitam așa înspre Dunăre, par'că se desprindea din întunerec fesuri roși. Dând roată oilor, puneam urechea la pământ și mi se părea că aud tropot de cai pe întinsul câmpului.

Stăm noi așa până a fiert apa în ceaon și numai descalecă doi inși în hărmălia câinilor și leagă caii de zăbrele. Neica Rujan strigă dinăuntru.

— Ginerico, apără câini.

Numai doi erau, dar aveau aci, drept chimir, roată de iatagane și de revolvere. În picioare purtau iminei de saftian. D'aci încolo par'că eră tot o haină până sus, în creștetul capului unde, tremurau moțurile la fesuri. Eu 'mi întăream mâna pe bătă și mă uitam pe furis, cerce-tând unde vine moalele capului la arătările astea cari nu păreau oameni.

Cer ei demâncare și le dăm jintiță, caș, câte un hartan de pastramă. Eu mai eșeam p'afară la oi și stam lângă ușă, da nu slăbeam bățul din mână. Neica Rujan mai departe la spatele lor, ascultă și mă urmărea din ochi. Eră niște pastramă de oae pricopsită și întindeau Turcii cu dinții, mâncând lacom. Cum erau plecați asupra mesei, neica Rujan îmi face semn. Mi s'a oprit sufletul și mă furnica în șale. Numai de două ori am dat și n'au avut timp nici să se vaite, că s'a scufat bătrânul în grabă și le-a scurtat gâtul cu toporișca.

I-am băgat în doi saci am prins sacii de obânc și când am ajuns la Dunăre le-am făcut vânt în apă. Luam așa pe câte unul d'un capși unu d'un cap—legănam sacul să-i facem vânt, ca să se ducă în vieru apei, după ce'l aruncam, parcă se înfășură undă, fierbând la ochiuri.

Pe cai eră să-i înjunghe, că putea să-i recunoască cinevă, dar i-a fost milă lui neica Rujan și numai îmi zice:—ginerico, dobitoacele n'au nici o vină! Leagă-i de câte o salcie!

I-am legat și le-am tras c'o smetrie pe spinare, până au rupt frânele și s'au făcut nevăzuți în singurătate.

— Ginerico, cu tine merg și la maica Ana, îmi spuse iar neica Rujan. Știi ce vorbeau Turcii în limba lor? Să ne omoare, dacă ne-am împotrivi și să ne iea toată turma.

D'atunciam prins și eu câte o vorbă două, și mai mai că nu m'ar vinde un turc. Dar unde puseși, mă Sivule, ploschița aia?

Moș Dionisie trage odată din vin, își sugă mustățile și se caută în curea. Sivu mai dă o roată p'afară. Un băiat potrivește tăciuni și flacăra s'aprinde încet, fâlfâind ca un foc de cimitir. Câinii au ațipit la aripa turmei, băeții așteaptă cu nerăbdare pregătirea povestitorului.

— Acu, bietu neica Rujan, că nu știu de mai trăește or s'o fi prăpădit, aveà mare încredere în mlne și hă! târziu la vreo patru ani după întâmplarea asta, ne ducem noi acasă la Moeci. Aveà o dolofană de fată, s'o beai într'un pahar cu apă și cum eram și eu tânăr, fierbea sângele... Mi-a dat fata de nevastă, ca să nu mai lungesc vorba și drept zestre, turma întregă, că nu mai aveà alți copii. Ela rămas acasă să moară la căminul lui, ca tot creștinul.

Lăsaserăm noi vorbă ciobanilor să treacă oile din Borcea la Ostrov, în Dobrogea. După nuntă mi-am luat nevasta, ne-om oprit la Călărași vre-o două zile pentru târguială, și ne-a trecut un Turc cu barca peste Dușăre. Mi-aduc aminte că i-am dat un sfanț—cum umblau banii atunci.

D'aci luarăm o cărucioară cu doi cai iuți ca briciu : luăm, adică o cumpăr, că tot îmi trebuia pentru drumuri. Urc nevasta lângă mine și... mână băete!

Șoseaua erà ca hârtia pe malul apei: când se ascundea în zăvoi de sălcii, când se urcà sus, de vedeai pierzându-se fața Dunării, departe. Mă temeam să dau prin pădurea de la Canlia, dar mi-am făcut socoteala că e ziua jnmătate și am ținut drumul drept.

Mergem noi preț de vre-un ceas, da nu spuseseam nimic nevestii că erà micșoară, săracă, și neînvățată cu nevoia. Iacătă doi inși cu șalvari, și fesuri... parcă știau că venim și numai mi face semn să opresc.

— Ia-ne sus, că mergem cam de mult.

Știam eu povestea, dar n'aveam ce face și i-am urcat la spatele meu, peste târgueli. Pădure mai erà multă și nu puteam desluși vorba streinilor de uruitul poștalionului. Opresc caii mai încet și trag cu urechea. Pasămi-te le plăcuse nevasta și și făceau planul, pe ea s'o schimbe în cadână.

Atunci am pus mâna la brâu. Aveam un revolver pricopsit cu douăsprezece încărcături. Dau nevestii hățurile și nu știu câte focuri am tras dar mosarii mei au plecat capetele, închinând steagul. I-am asvârlit din cărucioară și am luat caii în răpi. M'am oprit la un isvor, am stropit nevasta cu apă, că leșinase de spaimă și tunde-o nene!

Nimeni nu mi-a dat pe urmă. M'am oprit la Canlia. Biată nevastă și-a venit în fire o leacă, dar vorbea într'aiurea. A zăcut șase săptămâni și s'a prăpădit, mă băeți, Dumnezeu s'o erte.

De atunci nu m'am mai dus în Moeci. Cum erà să dau ochi cu neica Rujan, cu soacră-mea, cu tot satu. Le furasem fata și le-o omorâsem eu, ăsta...

După ce șterge o lacrimă, baciul Dionisie zise cu glasul schimbat : așa mi se pare acu.

-- Sivule, ce făcuși ploschița aia, mă ?

I. Boteni.

EU ȘI LUMEA

— După Petöfi —

*Disprețul meu și ura mea adâncă
Mi le-ai trezit în suflet, omenire,
Tu ești gunoiul firei milostive,
Nu doamnă, nu stăpână peste fire.*

*În ziua cea din urmă a zidirii
Te-a plăzmit acel ce totul ține.—
Eră trudit atunci și nici chiar umbra
Desăvârșirii n'a sădit'o 'n tine.*

*Cum te-am iubit odată! Bietul suflet
Legă cu tine sfântă legătură,
Azi văd că fătul logodirii noastre
E ura mea, neîmpăcata ură,*

*Azi te cunosc și văd că nu ai dreptul
De cât la înjosire și ocară,—
Satrap umil, sau altuia lingi talpa
Sau altu-ți linge talpa ta de fiară.*

*Și ce crezi tu, nenorocită umbră
Că și eu sunt ca tine neam de slugă,
Și crezi că-mi pasă de ale tale vorbe,
De râsul tău sau de umila-ți rugă?*

*Crezi că de tot ce fac și scriu în viață
Neliniștea cărarea mi-o așine,
Crezut-ai tu că eu măntreb vre-odată
De ce va zice lumea despre mine?*

*Tu crezi ce-ți place, însă ține minte
Că nu pun preț pe strâmba-ți judecată,
Că ce-o să fac pe drumul vieții mele
Eu nu te'ntreb pe tine nici odată.*

*Și, dacă vrei, înalță-mă în slavă;
Tu fă-mă ideal sfânt și adu-mi rugă.
Dar de-oi ajunge eu odată de-asupra,
Îți zmulg din gură dinții tăi de slugă!..!*

I. U. Soricu.

DĂRI DE SEAMĂ

Autobiografia unui boer moldovean.

(Teodor Vârnăv: „Istoria vieții mele“. — Biblioteca Minervei)

Omul vremilor de acum trăiește în mult mai luminoase împrejurări de viață culturală, să nu deschidă carticica lui Vârnăv cu gândul că la fiecare pagină îl vor întâmpina frumuseți poetice, urzeli măestre de luptă și tragedia sufletească, ori cel puțin vioiciunea de stil a cărturarului menit să poarte condeiul cu mlădiere.

Insemnările autobiografice ale boerului moldovean se învrednicesc prin alte însușiri, de bunăvoință lumii noastre de azi. Dar poezia lipsește aproape cu desăvârșire din ele. Forma păstrează numai pe alocuri câte un slab răsădit diu armonia grafului bătrânesc de acum șase decenii. Meșteșug în alcătuirea icoanelor de viață trecută, vederi cuprinzătoare în lung și largul timpului său, nu se pot cere odraslei de oameni căpătați, pribeagului hărățuit fără de răgaz, crescut în voia sorții, la ușile străinilor, — rici bogătașului de mai târziu, care să tânguește cu adâncă sinceritate că nu i-a îngăduit să învețe și el temeinic la școală (p. 130).

În chipul cum își deapănă sfătosul Vârnăv povestea celor mai mult ca patruzeci de ani ai vieții lui aproape, nimic de seamă nu vine să ne sguđue. O brumă de colb jumătățește par'că lumina faptelor aveau, care se adaogă la rând, mai fără nici un relief. ca o 'nșirială de păstăi pe ață. Povestitorul își desgroapă numeroasele pățanii, dar nu le poate însufleși ca să nu cucerească un dram de participare mai caldă.

Este însă naivitate aproape indiușetoare și dragoste pentru adevăr în acest mănunchi de amintiri al autobiografiei lui Vârnăv. Humorul, puțin cam stângaci în deobște, birue și răsare mai plin de câteva ori, ca în episodul cu banii grămăticului lanachii (pag. 45 și urm.) precum și în aventura celor doi băețandri fugăriți de tâlhari în codrii Bârladului (pag. 68).

O sumedenie de cuvinte rusești; unele grozav de supărătoare. În multe locuri stilul se îngreuiază cu inversiuni, care amintesc limba de cancelarie pe timpul regulamentului organic. De asemeni, arhaisme cronicărești împreștițează pe ici-colo narațiunea.

Pentru bogăția de amănunte privitoare la viața boerimeii noastre moldovene până a 1850, cartea lui Vârnăv este un izvor binevenit; și d-nului Artur Gorovei, care a purtat grija publicării, însoțind volumașul de o prefață, i se cuvine toată mulțumirea cititorului.

G. L.

MIȘCAREA CULTURALĂ

ÎN ȚARĂ

Revistele.

Viața Românească (12 Decemv. 1909) dă pentru cea din urmă oară definiția poporanismului în literatură, la rubrica *Miscellanea*:

«Poporanismul în literatură, mai întâiu de toate, este lucrul acela pe care-l știe oricine a cetit un manual de istorie a literaturii: e *curentul poporan*, e cea naționalizare a literaturii culte (născută

sub influența mai ales a literaturii franceze) prin literatura *poporană* ca spirit și ca limbă». Poporanismul mai este: «Simpatia pentru țărani, când e vorba de scriitorii cari zugrăvesc viața țărănească». Și discuția se declară închisă.

D. Brătescu Voinești dă o bucată plină de adevăr și de lumină: «Scrisorile lui Mișu Gerescu». Arthur Stavri dă o poezie, «Frumoasa satului», din care se desprinde parfum de fân cosit și flori de câmp, împrăștiind nespusă duioșie. D-nii Sadoveanu, Jean Bart, M. Codreanu, contribuie la îmbogățirea numărului.

Neamul Românesc literar care eșia odată odată pe lună, a devenit săptămânal. D. N. Iorga (în numărul dela 24 Ianuarie) se ocupă de noile reviste literare și privește cu oarecare simpatie lupta

de întâietate ce se dă cu începutul noului an.

Noua Revistă Română cuprinde un articol de polemică al d-lui Motru, cu un confrate nou, privitor la cazul d-lui Engen Porn, care a stârnit protestul comitetului «Societăți Scriitorilor Români» către Cameră și Senat. D. R. Motru înțelege prin naționalism „un mijloc de înrăurire a iubirei dintre oameni și nici decum un mijloc de vrajbă și de ură».

Lucefărul (No. 3 din 1910), se deschiide cu o poezie de Soricu, o frumoasă schiță de I. Gorun (Salcâmul), răspuns suri la ancheta asupra poporanismului (I. Ciocârlan) ș. a. Despre moartea scriitoarei Adelina Tăslăuanu o impresie fugară. Așteptăm articolul de închinare cuvenit frumuseților sufletești ale acestei ființe nobile.

IN STRĂINĂTATE

BCU Cluj / Central University Library Cluj

La Revue. (1 Februarie 1910).

— Foarte interesante sunt, pentru artiștii sculptori, impresiile lui *Auguste Rodin*, culese de P. Gsell într'un articol: *Le Réalisme dans l'Art.*—*Jules Troubat* sub titlu: *Le Cénacle de Sainte-Beuve*, continuă cu impresiile asupra acelor cari se întruneau la Sainte-Beuve. Troubat i-a fost secretar. Lucruri frumoase ni se spune despre: *Litré, Renan, Berthelot, Flaubert.* Sainte-Beuve avea mare înrăurire asupra cititorilor și o carte care nu se vindea eră numai decât epuizată după ce scria el despre ea.

O dragoste—zice-se platonice—a avut Sainte-Beuve cu d-na *d'Arbouville*. Corespondența lor a fost studiată de *Emile Faguët*, care nu găsește în ea nimic de seamă. Sunt scrisori obișnuite, fără valoare literară și pe care nici Sainte-Beuve, *criticul*, bine înțeles, nu pune mare preț. Într'o serie de articole, *Ecrivains Brésiliens contemporains*, un academician din Brazilia schițează activitatea culturală a celor mai de seamă scriitorii din țara lui. A venit la rând *Ruy Barbosa*, care după cum ni-l arată autorul e un om cu desăvârșire

superior; gazetar, orator, jurisconsult, filolog, scriitor și om politic, având pagini de proză de o frumusețe uimitoare, e foarte iubit de concetățenii săi. E un mare propovăduitor al ideii de libertate, pentru care luptă pe toate căile.

Pagini înduioșătoare scrie *Jean Dornis* asupra prietenci dintre *Lamennais* și d-na *Cottu*. Tot aci se analizează cu multă competență romanul *Către viață* al scriitorului rus *Veressaief*, pe care unii din criticii îl pun alături de Gorki și de Cechov, apropiindu-se de cel d'ântăiu ca cetățean și de al doilea ca scriitor.

— *Revue des Deux Mondes* (1 Februarie). *Albert Vandal* în *Le Roi et la Reine de Naples* ne descrie pe sora lui Napoleon, Carolina, un model de soție și de mamă, care a avut oarecare înrăurire asupra soțului ei, sfiosul și veșnic bănuitorul Murat.—Contele d'Haussouville culege câteva impresii foarte curioase, dar și foarte interesante din lupta electorală în Anglia, petrecută acum în urmă: *Dix jours en Angleterre pendant les élections.*—Victor Girard scrie un prea frumos articol *L'Évolution religieuse de*

Pascal în care stările sufletești ale acestui scriitor, foarte bine adâncite, ne ajută să-l înțelegem și mai bine.

— E destul de cunoscută cititorilor, polemica ce s'a ivit cu prilejul piesei : *Maria Magdalena*, între Maeterlinck și Paul Heyse. După scrisoarea acestuia din urmă iată că *Maeterlinck* răspunde prin mijlocitorul său, care îi traduce piesele. Scriitorul francez aduce dovezi că potrivirea de care este vorba nu constituie un plagiat, așa : Clavigo a lui Gœthe are multe asemănări cu o piesă a lui Beaumarchais. Molière a împrumutat mult dela *Cyrano de Bergerac*,—ba, chiar Heyse a dramatizat o novelă a lui Stendhal *Vanina Vanini*, fără să spună de unde a luat-o. Adresându-se unui juriconsult, acesta a arătat că după codul german dacă iei o idee din opera altuia și faci o operă a ta proprie nu poți fi învinuit de plagiat. Molière spusese : *Je prend mon bien où je le trouve*.

— Unul din cei mai de seamă și mai productivi poeți contemporani ai Germaniei, *Otto Julius Bierbaum* a murit la Dresda. Scrisese novele, romane, dar ceea ce l'a făcut renumit sunt poeziile lui lirice. Câteva notițe pe care le-a scris asupra vieții lui sunt pline de haz. El trăise la Munich.

— Însfârșit *Chantecler*. Prima reprezentație a avut un deosebit caracter de oficialitate și a fost sărbătorită ca o zi mare în istoria culturală a Franței. Din numeroasele telegrame trimise în străinătate nu se poate cunoaște adevărul asupra impresiei ce a făcut piesa. Părerile sunt împărțite. Lunga frământare și multiplele stavile ce le-a întâmpinat Rostand ca și gloria de care se bucură piesa înainte de a se fi ridicat cortina i-au fost desigur dăunătoare.

Așteptăm volumul și un articol special va lămuri pe cititorii noștri.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Anunțăm cu plăcere, că d. I. Agârbiceanu, mult apreciatul prozator ardelean, s'a înscris printre colaboratorii revistei noastre.

Ne mai având la redacție No. 1, 2 și 3, nu putem răspunde; deocamdată, numeroaselor cereri ce ni se fac.

INCUNOȘTIINȚARE

D-l G. Murgoci, întorcându-se din străinătate,
ADMINISTRAȚIA revistei va fi de acum înaintea
în STRADA TRANSILVANIEI No. 13, București.

Cererile de abonament, mandatele, reclama-
țiunile, înserări de reclame, se trimit toate pe
adresa de mai sus.

SOCIETATEA ROMÂNĂ
PENTRU

INDUSTRIA OXIGENULUI, ACETILENEI ȘI ALTE GAZE
BUCUREȘTI

Director general, S. EDW. HUBLIN

UNICA FABRICĂ ÎN ORIENT
pentru

ACETILENA DIZOLVATĂ

Cel mai eficient combustibil pentru iluminat. Lumină plăcută, și igienică liberă
de orice pericol.

ALFRED LÖWENBACH & Co.
București, Calea Victoriei, 146

Casă de comerț, cu materii com-
bustibile

== CARBUNI. COKS-LIGNIT ==

==== ANTRACIT ====

Petrol. Benzină. Uleiuri minerale.

CEREȚI ORI ȘI UNDE

CIOCOLATA

BERINDEI

Cel mai bun și căutat nu-
triment al copiilor.

LIBRARIA NAȚIONALĂ

— SOCIETATE COOPERATIVA PE ACȚIUNI —

— 47, — CALEA VICTORIEI — 47, —

FURNISEAZĂ TOT FELUL DE CĂRȚI ROMÂNE ȘI STRĂINE, PRECUM ȘI
RECHIZITE ȘCOLARE, DE BIUROU, etc.

— CASĂ DE EDITURĂ —

REVUE GÉNÉRALE

des sciences appliquées

— PETROLE, — MÉCANIQUE, — INDUSTRIE, — FINANCES —

Paraissant deux fois par mois.

— Rédaction et Administration : Str. Câmpineanu 60, București. —

Abonnement : 30 fr. p. Roumanie (36 p. l'étranger) par an. 5

PROGRESUL ROMÂNESC

— MAGAZIN DE CONSUM —

— MARE ASORTIMENT DE COLONIALE. — BIUVETĂ LUXOASĂ —

București, Strada Fântânei No. 1, colț cu Calea Victoriei.

G. Constantinescu & T. Eremie

INGINERI

— BIUROU TEHNIC —

București, Str. Câmpineanu No. 60.

EXECUTĂ TOT FELUL DE :

— LUCRĂRI IN BETON ARMAT —
REZERVOARE DE PETROL. — MAGAZII
MAȘINI, INSTALAȚII MECANICE
PODURI ȘI CĂI FERATE

PROTECTOR

Oficiu internațional de brevete și
invențiuni

București, Str. Câmpineanu No. 60.

TIPOGRAFIA

ȘI

Stabilimentul de Arte Grafice

GEORGE IONESCU

București, — Strada Academiei, 30.

Efectuează orice fel de lucrări
atingătoare de această branșă, precum :

REVISTE, ZIARE, CĂRȚI
SCOLASTICE HOTĂRNICII,
TEZE DE LICENȚĂ
CECURI, COMPTURI, CĂRȚI DE
VIZITĂ, DIFERITE INVITAȚIUNI,
AFIȘE IN DIFERITE CULORI ȘI
IN DIFERITE LIMBI ȘI FORMATĂ.

Deziva Stabilimentului este :
Acurateța, Promptitudinea și
Prețuri moderate.